

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Tomáše Herce a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Mgr. K. M.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. 6. 2024, č. j. 2 Ad 7/2023-91,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovanému **se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Ve věci jde o posouzení otázky, zda může být fyzická osoba zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání na základě žádosti o zprostředkování zaměstnání podané prostřednictvím datové schránky několik desítek minut před skončením pracovního poměru, tedy ještě za trvání překážky pro vedení v této evidenci podle § 25 odst. 1 písm. a) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Podle § 26 odst. 1 zákona o zaměstnanosti ji úřad práce může zařadit do této evidence dnem podání písemné žádosti o zprostředkování zaměstnání, případně k dřívějšímu dni, nikoli však ke dni pozdějšímu.

[2] Pracovní poměr žalobce (dále jen „stěžovatel“) skončil zrušením ve zkušební době dnem 13. 12. 2022. Krátce před tímto okamžikem stěžovatel zaslal Úřadu práce České republiky – krajské pobočce pro hlavní město Prahu (dále jen „úřad práce“) prostřednictvím datové schránky žádost o zprostředkování zaměstnání, jejíž přílohou bylo písemné zrušení pracovního poměru ve zkušební době. Datová zpráva byla podle doručky dodána do datové schránky úřadu práce dne 13. 12. 2022 ve 22:46:03 hodin a dne 14. 12. 2022 v 7:38:30 hodin se do datové schránky přihlásila osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu.

[3] Úřad práce přípisem ze dne 15. 12. 2022 poučil stěžovatele, že do evidence uchazečů o zaměstnání může být zařazen až následující den po ukončení pracovního poměru,

tedy až od 14. 12. 2022. Vzhledem k tomu, že stěžovatel svou žádost zaslal v době, kdy jeho pracovní poměr trval, úřad práce jej vyzval, aby svou žádost spolu s příslušnými přílohami podal znovu. Stěžovatel tak ale neučinil, načež jej úřad práce rozhodnutím ze dne 9. 1. 2023, č. j. ABJ-156/2023-09/02, vydaným podle § 26 odst. 3 zákona o zaměstnanosti do evidence uchazečů o zaměstnání z důvodu trvání pracovního poměru ke dni 13. 12. 2022 nezařadil.

[4] Stěžovatel podal proti rozhodnutí úřadu práce odvolání, o němž žalovaný rozhodl rozhodnutím ze dne 3. 3. 2023, č. j. MPSV-2023/23885-421/1, tak, že je zamítl a odvoláním napadené rozhodnutí potvrdil. Podání prostřednictvím datové schránky bylo podle § 18 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, učiněno okamžikem dodání datové zprávy do datové schránky orgánu veřejné moci [srov. usnesení Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“ nebo „kasační soud“) ze dne 15. 7. 2010, č. j. 9 Afs 28/2010-79, č. 2131/2010 Sb. NSS]. Zákon o zaměstnanosti stanoví trvání pracovního poměru jako skutečnost bránící zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání. Nezařazení do této evidence ke dni, kdy ještě trvá pracovní poměr, tak není projevem přepjatého formalismu.

[5] Proti rozhodnutí žalovaného podal stěžovatel žalobu, kterou Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) napadeným rozsudkem zamítl. Zákon o zaměstnanosti stojí na komplexu práv a povinností a uchazeče o zaměstnání zatěžuje povinnost součinnosti, byť ji zákonodárce přímo nedefinoval. Stěžovatel byl přípisem ze dne 15. 12. 2022 vyrozuměn o nutnosti podat novou žádost, která by již časově korespondovala s podmínkou uvedenou v § 25 odst. 1 písm. a) zákona o zaměstnanosti. Taková součinnost nemohla stěžovatele výrazněji zatížit, navzdory tomu ji ale nijak nerefletoval. Pro zmíněný přípis ani nelze považovat postup úřadu práce za přepjatě formalistický. Stěžovatel jím nicméně byl na předčasnost žádosti upozorněn ještě ve chvíli, kdy mohl být podle § 26 odst. 1 zákona o zaměstnanosti zařazen do evidence uchazečů o zaměstnání ode dne 14. 12. 2022. Správní orgány jej nezařadily do evidence uchazečů o zaměstnání z důvodu předčasnosti jeho žádosti v souladu se zákonem o zaměstnanosti. Nebylo rozhodné, že se oprávnění zaměstnanci úřadu práce zabývali stěžovatelovou žádostí až v den, kdy neexistovaly překážky pro jeho zařazení.

[6] Městský soud nepřisvědčil stěžovateli ani v otázce použitelnosti právního názoru vysloveného v nálezu Ústavního soudu ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. II. ÚS 2560/13 (N 101/73 SbNU 639). Tento nález se týkal vady při doručování e-mailu se zaručeným elektronickým podpisem, v jejímž důsledku bylo doplnění kasační stížnosti stěžovatele zasláno několik minut po uplynutí stanovené lhůty. Nelze z něj ale vyvodit žádný závěr o rovnosti doručení předčasného a po uplynutí lhůty.

II. Kasační stížnost

[7] Stěžovatel napadl rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodů, které podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), navrhuje jej spolu s rozhodnutím žalovaného zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.

pokračování

[8] Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů spatřuje stěžovatel v tom, že se městský soud nijak konkrétně nevypořádal s namítaným opomenutím žalovaného zabývat se odkazem na nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2560/13. Nic na tom nemění, že v napadeném rozsudku se poukazem na tento nálezu zabýval. Městský soud pochybil i tím, že nezohlednil smysl a účel použitého právního předpisu. Stěžovatel sice byl v den podání žádosti ještě formálně zaměstnán, avšak pomoc státu zcela nutně potřeboval, jelikož bylo evidentní, že jeho pracovní poměr skončí v řádu desítek minut. V posuzované věci bylo třeba rozlišit okamžik, kdy lze podat žádost o zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání, a okamžik, od kterého může být žadatel jako uchazeč evidován. Podle stěžovatele zákon o zaměstnanosti nebrání podání žádosti před skončením pracovního poměru. Žadatel bude ale zařazen až po jeho skončení.

[9] Napadený rozsudek je v rozporu s právním názorem vysloveným v nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2560/13, podle něhož lze včasným doručením chápat i podání učiněné před vypršením lhůty, byť bylo doručeno až několik minut po půlnoci (bod 32 cit. nálezu). Skutečnost, zda stěžovatel podal žádost těsně před půlnocí, nebo krátce po ní, podle stěžovatele nemá faktický materiální význam. Odmítl-li městský soud tuto argumentaci s poukazem na to, že nálezu se týká e-mailové komunikace a technických vad doručování, zjevně nepochopil myšlenku tohoto nálezu, že lpění na tom, zda bylo podání učiněno těsně před půlnocí, nebo po ní, je přepjatě formalistické, a tudíž neakceptovatelné. Stěžovatelova žádost byla podána mimo úřední hodiny dne 13. 12. 2022. Úřad práce se jí zabýval až dne 14. 12. 2022, kdy již zákonná překážka neexistovala, pročez měl být stěžovatel do evidence uchazečů o zaměstnání zařazen. Odkázal-li městský soud v souvislosti s určením okamžiku doručení elektronického podání na usnesení NSS č. j. 9 Afs 28/2010-79, jde o rozhodnutí, které bylo překonáno uvedeným nálezu, který zdůrazňuje nutnost zohlednit okamžik přihlášení oprávněné osoby do datové schránky.

III. Vyjádření žalovaného

[10] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti zdůraznil, že se námitkami, podle nichž nerespektoval hodnoty materiálního právního a sociálního státu, zabýval již ve svém rozhodnutí o odvolání a ve vyjádření k žalobě, na které pro stručnost odkázal. Odmítá, že by napadený rozsudek byl nepřezkoumatelný. Nebylo nezbytné, aby městský soud reagoval na každou jednotlivou námitku, plyne-li z jeho rozhodnutí jasný a logický závěr. Nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2560/13 se týkal zachování lhůty pro doplnění kasační stížnosti za situace, kdy technické okolnosti ovlivnily okamžik doručení elektronického podání se zaručeným elektronickým podpisem odeslaného těsně před uplynutím lhůty. Tento nálezu proto na posuzovanou věc nedopadá. Jeho závěry navíc nijak nezpochybňují, že podání stěžovatele prostřednictvím datové schránky bylo učiněno okamžikem dodání datové zprávy do datové schránky orgánu veřejné moci. Žádost stěžovatele byla podána předčasně, v důsledku čehož jí zákon o zaměstnanosti neumožňoval vyhovět.

[11] K námitce, že úřad práce nejednal v souladu se smyslem zákona o zaměstnanosti, žalovaný uvádí, že stěžovateli nebylo nijak bráněno v naplnění jeho práv. Úřad práce stěžovatele včas upozornil, že na základě jeho žádosti nemohl být zařazen do evidence uchazečů o zaměstnání, neboť v den jejího podání byl ještě zaměstnán. Zároveň jej poučil o možnosti podat novou žádost, na jejímž základě by byl v případě, že by byla podána

nejpozději dne 16. 12. 2022, zařazen ode dne 14. 12. 2022. Stěžovatel na tuto výzvu nereagoval. Zákon o zaměstnanosti jasně stanoví, že pracovní poměr je překážkou pro zařazení do evidence. Stěžovatel, který má právní vzdělání, měl vědět, že podáním žádosti v den, kdy byl ještě zaměstnán, nesplňoval podmínky pro zařazení. Úřad práce ani žalovaný tedy nepochybili, nezařadili-li stěžovatele do evidence na základě předčasné žádosti. V této souvislosti žalovaný odmítá tvrzení o přepjatém formalismu.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost je přípustná, byla podána oprávněným navrhovatelem, včas a z důvodů, které zákon připouští. Stěžovatel sám je osobou s vysokoškolským právnickým vzděláním, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

[13] Pro posouzení procesních předpokladů, za nichž lze kasační stížnost věcně projednat, má význam, že stěžovatel podal žalobu proti rozhodnutí ve věci uchazečů o zaměstnání. O takovéto žalobě je podle § 31 odst. 2 s. ř. s. oprávněn rozhodovat specializovaný samosoudce. Kasační stížnost ve věci, ve které v řízení před městským soudem rozhodoval samosoudce a která „svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele“, je totiž podle § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

[14] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu se podává, že podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele ve smyslu § 104a s. ř. s. je dán pouze za situace, že (1) kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu, (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou judikaturou řešeny rozdílně, (3) kasační stížnost vyžaduje učinit odklon od ustálené judikatury, nebo (4) bylo-li v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Tato v minulosti vymezená kritéria se uplatní i za platné zákonné úpravy, která rozšířila okruh případů, kdy kasační soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (např. usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, bod 11).

[15] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[16] Pro posouzení věci je rozhodný § 25 odst. 1 písm. a) zákona o zaměstnanosti, podle něhož může být uchazečem o zaměstnání fyzická osoba, která kromě jiného není „v pracovněprávním vztahu nebo ve služebním poměru, s výjimkami uvedenými v odstavcích 3 nebo 6“. Ustanovení § 26 odst. 1 zákona o zaměstnanosti dále stanoví, že „[f]yzická osoba se zařadí do evidence uchazečů o zaměstnání dnem podání písemné žádosti o zprostředkování zaměstnání. Požádá-li fyzická osoba o zprostředkování zaměstnání nejpozději do 3 pracovních dnů po skončení zaměstnání nebo jiných činností, které jsou uvedeny v § 25 odst. 1, nebo činností, které jsou podle § 41 odst. 3 považovány za náhradní doby zaměstnání, zařadí se do evidence uchazečů o zaměstnání ode dne následujícího po skončení zaměstnání nebo těchto činností“.

[17] Nejvyšší správní soud se v rozsudku NSS ze dne 29. 8. 2008, č. j. 4 Ads 42/2008-95, č. 1864/2009 Sb. NSS, zabýval otázkou, zda zařazení fyzické osoby do evidence uchazečů

pokračování

o zaměstnání brání skutečnost, že žádost o zprostředkování zaměstnání byla podána před tím, než byly splněny zákonné podmínky pro takovéto zařazení. Ve věci rozhodované tímto rozsudkem tehdejší stěžovatelka požádala o zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání dne 21. 7. 2006, ačkoli byla až do 24. 7. 2006 v pracovní neschopnosti a zařazení tak v jejím případě bránila překážka podle § 25 odst. 2 písm. a) zákona o zaměstnanosti. Nejvyšší správní soud tehdy poukázal na § 26 odst. 1 zákona o zaměstnanosti, podle něhož úřad práce zařadí žadatele do evidence uchazečů o zaměstnání „*dnem podání písemné žádosti o zprostředkování zaměstnání*“, nebo rozhodne o jeho nezařazení podle § 26 odst. 3 tohoto zákona. „*Jelikož zákon o zaměstnanosti neumožňuje datum zápisu do evidence uchazečů o zaměstnání jakkoliv odložit či posunout*“, úřad práce nemohl v situaci, kdy je žádost o zápis do evidence uchazečů o zaměstnání podána v době předcházející okamžiku ukončení pracovní neschopnosti stěžovatele, „*postupovat jinak, než vydat v souladu s § 26 odst. 3 citovaného zákona rozhodnutí o nezařazení žadatele do evidence uchazečů o zaměstnání*“ (rozsudek NSS č. j. 4 Ads 42/2008-95).

[18] Uvedený závěr se neuplatní jen při nesplnění některé z negativních podmínek pro vedení fyzické osoby v evidenci uchazečů o zaměstnání podle § 25 odst. 2 zákona o zaměstnanosti, které jsou spojeny s trváním určité překážky, která by jí bránila ve výkonu práce. Lze jej vztáhnout i na situace, kdy žadatel nesplňuje některou z podmínek plynoucích z negativního vymezení pojmu „uchazeč o zaměstnání“ podle § 25 odst. 1 zákona o zaměstnanosti, které jsou vyjádřením neslučitelnosti takového statusu s určitými veřejnými funkcemi, formami výděleční činnosti nebo soustavné přípravy na budoucí povolání, nebo některou z podmínek podle § 25 odst. 7 tohoto zákona, které mají administrativní povahu (tj. poskytnutí identifikačních údajů a poskytnutí nebo neodvolání souhlasu se zpracováním osobních údajů). „*Všechny tyto podmínky jsou stanoveny kogentním způsobem a nepřipouštějí proto volnější výklad v tom smyslu, že by splnění některé z nich nebylo nutno v odůvodněných případech požadovat. [...] zákon o zaměstnanosti nijak nepamatuje na situace, v nichž by žadatel – byť omylem – požádal o zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání v době trvání některé z překážek vylučujících vedení v této evidenci. Pro zařazení fyzické osoby do evidence uchazečů o zaměstnání totiž není rozhodující jen projevená vůle fyzické osoby, ale objektivní splnění uvedených zákonných podmínek*“ (již zmíněný rozsudek NSS č. j. 4 Ads 42/2008-95).

[19] Nelze přisvědčit stěžovateli, že uvedený výklad neobstojí s ohledem na právní názor vyslovený v nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2560/13. Je tomu tak již proto, že tento náleží na věc stěžovatele nijak nedopadá. Podání stěžovatele bylo prokazatelně odesláno prostřednictvím jeho datové schránky a dodáno do datové schránky úřadu práce dne 13. 12. 2022. Tímto dnem tak bylo učiněno podání stěžovatele vůči orgánu veřejné moci ve smyslu § 18 zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (srov. usnesení NSS č. j. 9 Afs 28/2010-79). Uvedený náleží naopak řešil otázku zachování lhůty za situace, kdy elektronické podání se zaručeným elektronickým podpisem bylo odesláno v poslední den lhůty, orgánu veřejné moci bylo nicméně doručeno až dne následujícího. Materiální pojetí, k němuž se Ústavní soud přiklonil v tomto nález a jehož podstatou byl důraz na okamžik odeslání elektronického podání, postupně ve své judikatuře opustil i samotný Ústavní soud [srov. usnesení ze dne 6. 4. 2020, sp. zn. III. ÚS 517/20 (U 5/99 SbNU 481)]. Výslovně byl pak tento právní názor překonán stanoviskem pléna Ústavního soudu ze dne 7. 9. 2021, sp. zn. Pl. ÚS-st. 53/21 (ST 53/108 SbNU 297; 402/2021 Sb.), podle něhož „*[v]časnost elektronického podání učiněného prostřednictvím e-*

mailu je třeba posuzovat podle okamžiku, kdy podání dojde soudu, nikoliv podle okamžiku, kdy je podatelem odesláno“ (výrok I. cit. stanoviska pléna). Tuto skutečnost stěžovatel ve své argumentaci zcela přehlíží.

[20] Spočíval-li poukaz stěžovatele na náleží Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2560/13 obecně v zdůraznění materiálního pojetí při výkladu lhůt, a to i jde-li o předčasnost žádosti o zprostředkování zaměstnání, Nejvyšší správní soud neshledává v posuzované věci žádný prostor k odchýlení se od právního názoru vysloveného v rozsudku NSS č. j. 4 Ads 42/2008-95. Předně je jakékoli takovéto materiální pojetí problematické s ohledem na smysl lhůt v právním řádu, kterým je „*snížení entropie (neurčitosti) při uplatňování práv, resp. pravomocí, časové omezení stavu nejistoty v právních vztazích [...], urychlení procesu rozhodování s cílem reálného dosažení zamýšlených cílů*“ [náleží Ústavního soudu ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97 (N 163/9 SbNU 399; 30/1998 Sb.)]. Především však stěžovatel nebyl vystaven nemožnosti uplatnit právo následkem uplynutí lhůty, neboť lhůta 3 pracovních dnů podle § 26 odst. 1 druhé věty zákona o zaměstnanosti, která umožňuje, aby byl žadatel zařazen do evidence uchazečů o zaměstnání nikoli ode dne podání návrhu, nýbrž ode dne následujícího po skončení zaměstnání, ještě nepočala běžet. Stěžovatel pouze nemohl žádost úspěšně uplatnit před zánikem pracovního poměru s ohledem na § 26 odst. 1 první větu zákona o zaměstnanosti, která jednoznačně stanoví, že do evidence uchazečů o zaměstnání lze fyzickou osobu zařadit pouze ke dni podání žádosti, a nikoli ke dni pozdějšímu.

[21] Žádná právní otázka nevyvstala ani v souvislosti s namítanou nepřezkoumatelností rozhodnutí žalovaného, které měl městský soud podle stěžovatele již z tohoto důvodu zrušit. Mělo-li pochybení žalovaného spočívat v nevypořádání se s námitkou použitelnosti právního názoru vysloveného v náleží sp. zn. II. ÚS 2560/13, pak za situace, kdy tento náleží nemá pro posuzovanou věc žádný právní význam, nelze s opominutím uvedené námítky spojovat závěr o nezákonnosti rozhodnutí žalovaného.

[22] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené shrnutí dosavadní judikatury konstatuje, že ve věci nevyvstala žádná právní otázka, která by nebyla v dosavadní judikatuře řešena, nebo by byla řešena rozdílně. Kasační soud nemá ani žádný důvod, pro který by se měl v posuzované věci od své dosavadní judikatury odchýlit.

[23] Městský soud v posuzované věci respektoval právní názor vyslovený v rozsudku NSS č. j. 4 Ads 42/2008-95 a žádosti stěžovatele o zprostředkování zaměstnání v souladu s § 25 odst. 1 písm. a) a § 26 odst. 1 věty první zákona o zaměstnanosti nevyhověl. Nadto Nejvyšší správní soud uvádí, že jakýkoli případný nepřiměřený dopad rozhodnutí žalovaného byl ve věci stěžovatele neoddiskutovatelně zmírněn přípisem úřadu práce ze dne 15. 12. 2022, kterým byl stěžovatel na předčasnost své žádosti upozorněn, stejně jako na možnost podat žádost znovu v době, kdy bude splněna podmínka stanovená v § 25 odst. 1 písm. a) zákona o zaměstnanosti. Učinil-li by tak stěžovatel do 16. 12. 2022, byl by do evidence uchazečů o zaměstnání zařazen ode dne 14. 12. 2022. Stěžovatel na tuto výzvu ale nereagoval.

[24] Je tedy zřejmé, že městský soud se při posouzení věci nedopustil žádného, natožpak zásadního pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení

pokračování

stěžovatele. Tím je opodstatněn závěr, že není splněn ani poslední z možných předpokladů přijatelnosti kasační stížnosti.

V. Závěr a náklady řízení

[25] Jelikož kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, Nejvyšší správní soud ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[26] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud nerozhodl podle § 60 odst. 3 s. ř. s., který stanoví, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta. Při odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost jde totiž o zjednodušený meritorní přezkum napadeného rozhodnutí městského soudu (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), v důsledku čehož je třeba o náhradě nákladů řízení rozhodnout podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. V posuzované věci měl ve věci úspěch sice žalovaný, ten však v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevynaložil. Kasační soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. září 2024

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu